Nr. 39 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Rok IV

RZEMIOSŁO

TYGODNIK

Organ Związku Izb Rzemieślniczych Rzeczypospolitej Polskiej

REDAKCJA I ADMINISTRACJA WARSZAWA, UL. MAZOWIECKA 1 m. 4, TEL. 665-57

KONTO P. K. O. 6066.

Warszawa, niedziela dn. 29 Września 1935 r.

O uodpornienie struktury gospodarczej

Uchwalenie nowej Konstytucji a wnet potem ustalenie systemu wyborczego ciał parlamentarnych, opartego przedewszystkiem na czynniku zaufania do jednostek społecznie wybitnych, w miejsce dotychczasowych programów partykularnych, wniosło w nasze życie publiczne pod względem polityczno - ustrojowym, poważne pierwiastki stabilizacyjne. Dzisiaj, kiedy znamy już skład Sejmu i Senatu, można wyrazić pewność, że prace parlamentu i rządu rozwiną się harmonijnie i że na drodze ścisłej i pozytywnej współpracy ciał ustawodawczych z organami wykonawczemi nie będą się piętrzyć trudności, jak to tak często bywało w okresie przerostu władzy Sejmu. Należy też mieć nadzieję, że w ciągu najbliższej 5-letniej kadencji, wśród której nie będzie się marnować ani sił, ani drogiego czasu na różne wewnętrzne przesilenia i uśmierzania burz pochodzenia kuluarowego , stabilizacja ta pogłębi się w znakomitej mierze, że przyniesie społeczeństwu tak bardzo upragniony spokój, umożliwiając obywatelom wytrwałą i konstruktywną pracę dla dobra własnego i Państwa.

Spokój ten jest tembardziej pożądany, o ile weźmiemy pod uwagę,, że wiele dziedzin życia publicznego a zwłaszcza kompleks zagadnień gospodarczych wymaga jaknajbardziej intensywnego skupienia uwagi wszystkich bez wyjątku czynników kraju. Depresja gospodarcza trwa w nieprzerwanym ciągu; trwa ona na całym świecie. Jakże dziecinne wydają się w świetle długich lat kryzysowych „opinje" byłych oponentów sejmowych, że kryzys zaczął się w Polsce i tylko ona i jej polityka gospodarcza ponosi tu winę! Dziś widzimy już, jak na dłoni, że pod pręgierzem kryzysu uginają się Stany Zjednoczone, Anglja, Włochy, Brazylja, Argentyna i wszystkie inne, do najdrobniejszych państw na obu półkulach świata.

Nie będziemy się na tem miejscu zastanawiać nad przyczynami tego kryzysu w skali ogólnoświatowej. Pisali o tem ekonomiści setki i tysiące tomów i będzie się pisało i debatowało zapewne do końca kryzysu. Natomiast niewątpliwie pożyteczne będzie zastanowić się chwilę nad tem, jak należałoby uodpornić organizm gospodarczy naszego Państwa, aby z destrukcyj kryzysowych wyjść przynajmniej z jak najmniejszą stratą.

Z doświadczenia wiemy, że kryzys najdotkliwiej uderzył w państwa o produkcji w znacznej mierze zmechanizowanej i i nieposiadające trdycyj rodzimej wytwórczości w postaci drobnego przemysłu i rzemiosła. Takim typowym krajem są Stany Zjednoczone Północnej Ameryki, dla których maszyna stała się w XIX i w pierwszych dziesiątkach XX wieku bożyszczem i jedynym wyrazem techniki przemysłowej. Wstrząs wojny światowej wykazał, że teorja ekonomiczna oparta na skrajnej technokracji była błędna. Maszyna bowiem zmąciła równowagę między popytem a podażą, zakłócając w ten sposób najbardziej kardynalny problem międzynarodowej wymiany; maszyna odsunęła miljony ludzi od pracy; ludzkość podzieliła się na dwie kategorje: pracującą i pozbawioną pracy, a żyjącą dzięki świadczeniom socjalnym na koszt pierwszej; maszyna wreszcie była kolebką trustów i karteli, koncentrujących w niebywałem tempie kapitały... ale dla jednostek. Słowem doświadczenie pouczyło na faktach konkretnych, że o ile maszyna sprzyja indywidualnej eksploatacji kapitału, o tyle odsuwa od pracy żywego człowieka, produkującego w masie, rzemieślnika, chałupnika, drobnego przemysłowca, wskutek czego dochód społeczny rozkłada się nierównomiernie, wywołując wszystkie, związane z tem zjawiskiem destruktywne konsekwencje gospodarcze. Stąd też w Stanach Zjednoczonych bezrobocie szaleje w takich rozmiarach jak nigdzie indziej na świecie.

Za ciężkiem schorzeniem gospodarczem poszła tam i niemoc polityczna. Jesteśmy świadkami jedynego w swoim rodzaju zja-

wiska politycznego: oto po drugiej stronie oceanu Spokojnego będącego dotąd niemal wyłączną domeną Stanów Zjednoczonych, potężniejąca z dniem każdym Japonja, sięga po Sybir i Chiny oraz po panowanie nad największym z oceanów. Równocześnie rośnie w zastanawiającym tempie ekspansja gospodarcza tego kraju. Wyroby japońskie ukazały się już na rynkach europejskich, a również i w Polsce. Tymczasem Stany Zjednoczone są wobec jednej i drugiej formy ekspansji bezczynne i głuche. Czy byłyby one również głuche, gdyby nie miały niemal 15 miljonów bezrobotnych? Logiczny związek zjawisk kształtuje się w danym przypadku w następujący sposób: przez mechanizację do bezrobocia, przez bezrobocie do niemocy gospodarczej i politycznej.

Wiemy i orjentujemy się dostatecznie, że niektóre kraje wytrzymują kryzys lepiej inne gorzej. W pewnych wielkich krajach jak Stany Zjednoczone, Anglja załamała się waluta a państw opierających ją na pokryciu złotem, jest w Europie dzisiaj niewiele. W grupie państw, które wykazały największą odporność wybija się na czoło Francja z jej olbrzymiemi obecnie zapasami złota i rezerwami bankowemi, z jej dobrobytem i bez porównania wyższą stopą życiową, aniżeli ma to gdziekolwiek miejsce w Europie. Obok niej jak dotąd, aż do czasu zatargu abisyńskiego, kroczą Włochy, kraj w zasadzie raczej ubogi, słabiej przez naturę uposażony, pod względem bogactw naturalnych, o nieurodzajnej przeważnie glebie, wypełniony w swej znacznej części potężnym masywem skalistych, jałowych gór.

Dzielnie wytrzymują kryzys Belgja, Holandja oraz Czechosłowacja, jakkolwiek ta ostatnia nie posiada wielkich zamorskich kolonij.

Polska należy do krajów t. zw. złotego bloku, a więc opierających walutę na pokryciu zołtem. To jedno stwierdzenie wystarczy, aby ocenić jej odporność na destrukcje kryzysu. Jeżeli jednak w ciągu siedmiu już blisko „chudych lat" zdołaliśmy uniknąć nie tylko jakiegoś przewrotu walutowego, lecz nawet poważniejszego wstrząsu, należy ten niezmiernie pomyślny stan rzeczy przypisać dwom czynnikom: umiejętnej i zdecydowanej polityce gospodarczej Rządu i zdyscyplinowaniu społeczeństwa, które nie cofa się przed żądną ofiarą w chwili, kiedy wymaga jej polska racja stanu. Pomyślność gospodarcza nie zależy jednak wyłącznie od powyższych dwóch czynników, boć i przy najlepszym i najbardziej przewidującym rządzie może nastąpić moment, w którym z powodu wyczerpania środków, może zawieść również i najbardziej zdyscyplinowane społeczeństwo. Czynników równowagi i odporności należy więc szukać jeszcze gdzieindziej: leżą one między innemi w rodzaju i ustroju struktu gospodarczej danego obszaru państwowego. Jeżeli doświadczenia ostatnich kilku lat wykazały, że do bezrobocia najkrótsza i najskuteczniejsza droga prowadzi poprzez koncentrację i mechanizację produkcji to wynika stąd logicznie, że tylko przez rozłożenie kompleksu produkcji na miljony żywych, roboczych rąk, samoistnie pracujących, od katastrofy można się ustrzec względnie złagodzić jej przebieg i skutki.

Dla zilustrowania zagadnienia przyjrzyjmy się nieco cyfrom, obrazującym nasilenie warsztatów rzemieślniczych i zatrudnionych w nich pracowników w stosunku do liczby ludności w tych krajach Europy, które wykazały odporną strukturę *).

Tablica poniższa jest niezmiernie interesująca i posiada swoją specjalną wymowę. Z porównania bowiem wynika, że przedewszystkiem te państwa, które posiadają największą w stosunku do ludności liczbę zatrudnionych w rzemiośle utrzymują się najłatwiej na powierzchni i walczą zwycięsko z trudnościami. Według zestawienia największe nasilenie wykazuje Czechosłowacja, gdzie jeden pracownik rzemieślniczy przypada na 6 mieszkańców następnie Włochy — 8, Francja — 10, Belgja i Holandja — 11, Niemcy — 17, Austrja — 23 i wreszcie Polska — 47. Rzuca się w oczy duża skala rozpiętości zaabsorbowania sił produkcyjnych rzemiosła w stosunku do ludności, albowiem podczas gdy w Czechosłowacji wynosi ona około 16%, we Włoszech 12%, we Francji 10%, w Niemczech 7% — to w Polsce wyraża się tylko w wysokości 2%.

Inaczej mówiąc Czechosłowacja zatrudnia 8-krotnie więcej pracowników rzemieślniczych, Włochy 6-krotnie, Francja 5-krotnie, Niemcy zgórą 3-krotnie aniżeli Polska. Znacznie wyższy procent wykazują również inne państwa, uwzględnione w tabeli porównawczej.

Struktura gospodarcza oparta na tego rodzaju proporcjach tłumaczy nam bardzo wiele: a więc bardzo silną w chwili obecnej pozycję gospodarczą Czechosłowacji, Francji, Belgji, Holandji; odkrywa nam rąbek tajemnicy, w jaki sposób, między innemi, powalone po wojnie Niemcy potrafiły obok olbrzymich spłat reparacyjnych wydać miljardy marek na zbrojenia; wyjaśnia dlaczego ubogie Włochy, zdołały mimo ciężkiej sytuacji gospo-

*) Dane dotyczące krajów europejskich poza Polską i Niemcami, zaczerpnięte są z książki p. Inż. Wacława Hauszylda p. t. „Rzemiosło w krajach europejskich".

K R A J	Ludność	Liczba warsztat. rzemieślniczych	Jeden warsztat na mieszkańców	Liczba zatrudnionych w rzemiośle	Przeciętn. zatrudnionych na 1 warsztat	Przeciętn. 1 prac. w rzem. na mieszkańców
Austrja	6,7 milj.	97.375	68	292.509	3	23
Belgja i Holandja } po	8,2 „	250.000	33	750.000	3	11
Czechosłowacja .	15 „	659.341	23	2.318.682	4	6
Francja	42 „	551.141	76	4.027.335	7	10
Niemcy**) . . .	65 „	1.548.000	42	4.300.000	3	14
Polska . . .	33 „	350.000	94	650.000	2	47
Włochy	41,7 „	500.000	82	5 000.000	10	8

**) Dane z odczytu p. W. G. Schmidta, szefa rzemiosła niemieckiego, wygłoszone podczas pobytu w Warszawie w dn. 31 sierpnia b. r.

darczej mogły zebrać bardzo poważne kapitały na przygotowanie się do wojny kolonjalnej. Nie twierdzimy, że tylko i jedynie grają tu decydującą rolę czyniki strukturalne, lecz nie ulega żadnej wątpliwości, iż wytworzyły one warunki w wysokim stopniu sukcesom tym i poczynaniom sprzyjające.

W Polsce odsetek zatrudnionych w rzemiośle jest w porównaniu z wymienionemi państwami najniższy. Przyczyn tego stanu rzeczy należy szukać w wybitnie rolniczym charakterze naszego Państwa z jednej strony z drugiej zaś w bardzo niskiej stopie życiowej konsumentów miejskich; mówimy miejskich, albowiem potrzeby przemysłowe wsi dziś zresztą minimalne, w przeważnej mierze załatwia chałupnictwo, przemysły ludowy i domowy. Wskutek niebywałego zubożenia wsi dół konsumentów jest dla rzemiosła w ścisłem tego słowa znaczeniu, w obecnej chwili prawie niedostępny. Skądinąd musimy jednak pamiętać, że potrzeby wsi zaspakajane są ręczną formą produkcji, częstokroć bardzo zbliżoną do rzemiosła, co idzie po linji naszej tezy, o rozłożeniu kompleksu produkcji na maximum żywych rąk. Uprzemysłowienie wsi jest z ogólno-państwowego punktu widzenia sprawą bardzo aktualną i w zasadzie należałoby każdą akcję, zmierzającą w tym kierunku, poprzeć. Przeprowadzając ten proces należy jednak baczyć, aby nie uległ on wynaturzeniu w formie masowej fuszerki, gdyż wówczas ręczna produkcja nie wytrzymałaby konkurencji z najlichszą nawet maszyną.

To jedno. Z drugiej strony należy dbać i dążyć, aby masy tych najdrobniejszych wytwórców nie tylko uruchomić gospodarczo lecz zaktywizować pod względem fiskjalnym, chociażby początkowo ciężary z tego tytułu miały być minimalne. Ręczny wytwórca staje się bowiem wówczas w pełni wartościowy dla gospodarstwa narodowego jak i Skarbu Państwa, kiedy spełniając swe gospodarcze zadania na swym małym odcinku, stanowi równocześnie czynną pozycję w rejestrze źródeł dochodów państwowych.

W. G.

V-Prezesowstwo Polski w Międzynarodowym Instytucie Klas Średnich w Brukseli

Prezes Związku Izb Rzemieślniczych R. P. p. Poseł Antoni Snopczyński, otrzymał z Międzynarodowego Instytutu Klas Średnich w Brukseli pismo, które w przekładzie na język polski, brzmi następująco:

Bruksela 19 września 1935 r.

Międzynarodowy Instytut
Klas Średnich.
Sekretarjat

Do
p. Antoniego Snopczyńskiego
Prezesa Zw. Izb Rzem. R.P.
w Warszawie.

Panie Prezesie!

Mam zaszczyt podać do wiadomości Pana, że członkowie rzeczywiści, zebrani na zwyczajnem posiedzeniu dn. 9 września r. b. dokooptowali Pana do komitetu ścisłego XXV członków tytularnych.

Pragnąc zrealizować ściślejszą współpracę z Narodem Polskim, Zebranie mianowało następnie Pana Wiceprezesem (Vice-Président) Międzynarodowego Instytutu. Otrzyma Pan przeto wkrótce odpis protokułu z wymiany poglądów w sprawie najbliższej działalności Międzynarodowego Instytutu, jako dokumentu poufnego, nieprzeznaczonego do publikowania.

Zdaniem mojem, najłatwiej możnaby osiągnąć praktyczny cel naszych wysiłków naukowych przez drukowanie w języku polskim wyciągów z naszego Biuletynu perjodycznego z podaniem źródła informacyj.

Czuję się szczęśliwym z powodu uchwał, powziętych jednomyślnie w Strassburgu, tak z punktu widzenia naszego Międzynarodowego Instytutu, jak i ze względu na to, że pozwolą mi one wznowić przy sposobności serdeczne stosunki osobiste, nawiązane w Brukseli. Zechce Pan, Panie Prezesie, przyjąć zapewnienia moich i t. d.

Sekretarz
Hector Lambrechts.

* * *

Panu Prezesowi, Posłowi A. Snopczyńskiemu składamy na tem miejscu szczere gratulacje.

Wyjazd przedstawicieli rzemiosła chrześcijańskiego na Kongres do Budapesztu

Jak już pisaliśmy od 26 września do 2 października r. b. odbywa się w Budapeszcie Międzynarodowy Kongres Rzemieślników Chrześcijan. Kongres ten zwołuje Węgierskie Narodowe Stowarzyszenie Rzemieślników Chrześcijan.

Celem Kongresu jest: 1) zajęcie się zagadnieniami socjalnemi i ekonomicznemi rzemiosła chrześcijańskiego z uwzględnieniem stanu rzemiosła w każdym kraju, jak również sprawami współpracy i organizacji w skali międzynarodowej i 2) po ustaleniu wspólnych interesów przystąpienie do współpracy gospodarczej o ile można intensywnej i zrealizowanie jej najkrótszym czasie.

Program obrad Kongresu w Budapeszcie obejmuje m. in. następujące sprawy: Referaty o stanie rzemiosła w różnych krajach. Organizacje społeczne. Reforma polityki rzemieślniczej. Akcja, mająca na celu podniesienie wartości idei chrześcijańskiej w polityce gospodarczej, ustawodawstwie rzemieślniczem i wychowaniu młodzieży rzemieślniczej. Stworzenie współpracy gospodarczej rzemiosła europejskiego. Rozwój eksportu wyrobów rzemieślniczych przez kontyngenty wymienne na podstawie wzajemności. Zagadnienie karteli. Ubezpieczenie socjalne. Wystawy i targi. Protekcjonizm w zakresie cen. Bursy dla mło-

(Dokończenie na str. 4-ej)

PODATKI I USTAWODAWSTWO PODATKOWE

Niezrozumiałe obawy w sprawie zreformowania taryfy świadectw przemysłowych

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, że sprawa reformy taryfy świadectw przemysłowych już od dłuższego czasu stała się nietylko aktualną, lecz wprost konieczną. Jeżeli bowiem zwrócimy uwagę na prasę, która zajmuje się tem zagadnieniem już nie od miesięcy, lecz od kilku lat, jeżeli pozatem uważnie przysłuchamy się głosom osób, zdającym sobie dokładnie sprawę z przestarzałych form obowiązującej do dziś zaborczej taryfy świadectw przemysłowych w większości wypadków niedostosowanej do wymogów życia gospodarczego, to dziwnym się staje fakt, że powołane i zainteresowane organizacje samorządu gospodarczego nie mogły się dotychczas zdobyć na przedstawienie czynnikom miarodajnym odpowiednich projektów w tej tak palącej od wielu lat sprawie.

Rzemieślniczy Samorząd gospodarczy, który, jak wiadomo, przedstawił jeszcze w miesiącu maju rb. Ministerstwu Skarbu odpowiednie swe dezyderaty, ujęte w projekcie reformy ustawy o państwowym podatku przemysłowym wogóle a taryfy świadectw przemysłowych w szczególności, zrobił więc i to w odpowiednim czasie wszystko, co do niego należało. Zdajemy sobie bowiem sprawę z tego że **obecna taryfa jest ponadto wysoce niesprawiedliwa i krzywdząca przedsiębiorstwa** finansowo słabsze, które w porównaniu do przedsiębiorstw dużych — ponoszą stosunkowo zbyt wielkie ciężary z tytułu opłat za świadectwa przemysłowe. Również nie możemy podzielić stanowiska co do stałego regulowania kwestji zasadniczych, wymagających ustawodawczego załatwienia, odrębnemi zarządzeniami ministerjalnemi, które niekiedy, nie tylko niepokrywają się z zasadami obowiązującego dziś ustawodawstwa podatkowego, lecz nie przynoszą korzyści właściwych. Nadto przyznawane ulgi mocno odczuwają w swych budżetach organizacje rzemieślniczego samorządu gospodarczego przez zmniejszenie się wpływów z tytułu 15% dodatku do świadectw przemysłowych, czego z pewnością nie doceniają inne organizacje samorządu gospodarczego, których budżety opierają się przynajmniej w 80% na wpływach z dodatków do świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych.

Jeżeli uwzględnimy powyżej przytoczone okoliczności, wyraźną i słuszną staje się konieczność przeprowadzenia reformy taryfy świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych w drodze ustawodawczej jeszcze w roku bieżącym.

Rzemieślniczy Samorząd gospodarczy, który zrobił wszystko co leży w jego kompetencji, oczekuje od czynników miarodajnych właściwej decyzji i zarazem jest przekonany, że wysunięte przezeń odpowiednie dezyderaty zostaną uwzględnione i praktycznie zastosowane przy nabywaniu świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych już na rok 1936.

Kalendarz podatkowy na październik

5-go. Termin płatności podatku od energji elektrycznej, pobranego w okresie od 16 do 30 września.

7-go. Termin wpłacenia potrąconego pracownikom podatku dochodowego (Dział II) od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę.

15-go. Termin płatności zaliczki na poczet podatku przemysłowego od obrotu za miesiąc wrzesień przez przedsiębiorstwa, prowadzące prawidłowe (uproszczone) księgi handlowe.

15-go. Termin płatności 10% dodatku do miesięcznej zaliczki podatku przemysłowego od obrotu przez przedsiębiorstwa I—V kategorji świadectw przemysłowych.

15-go. Termin płatności III kwartalnej zaliczki zaliczki zryczałtowanego podatku przemysłowego od obrotu przez drobne przedsiębiorstwa (warsztaty rzemieślnicze).

20-go. Termin płatności podatku od energji elektrycznej pobranego w okresie od 1 do 15 października.

31-go. Termin płatności III raty podatku od nieruchomości w

(Dokończenie ze str. 3-ej)

dych rzemieślników, chcących doskonalić się w swym kunszcie zagranicą.

W związku z powyższym Kongresem 25 b. m. w godzinach rannych wyjechali przedstawiciele rzemiosła polskiego w osobach pp.: Posła Antoniego Snopczyńskiego, prezesa Zw. Izb Rzemieślniczych R. P. z małżonką, Bolesława Sikorskiego, dyrektora Związku Izb Rzemieślniczych R. P., Kazimierza Jaroszewskiego nacz. wydz. Oświaty i Ubezpieczeń Społecznych, p. Mieczysława Dmowskiego czł. Zarządu Izby Rzemieślniczej w Warszawie z małżonką, Jana Mencla wiceprez. Zw. Rzemieślników Chrześcjan w Warszawie, Józefa Glapińskiego, dyr. Zw. Rzem. Chrześc., Edwarda Daaba, czł. Zarządu Zw. Rzem. Chrześc., Edwarda Bernatowicza — prezesa Koła Piekarzy przy Zw. Rzem. Chrześc. i Leonarda, Antoniego Czapińskiego, członka Zarządu Koła Krawców przy Zw. Rzem. Chrześcjan. Na Kongresie Budapeszteńskim prezes A. Snopczyński wygłosi referat p. t.: „Rola rzemiosła w życiu gospodarczem państwa".

gminach miejskich oraz od niektórych budynków w gminach wiejskich.

31-go. Termin płatności III raty podatku od lokali.

31-go. Termin płatności III raty podatku od placów budowlanych.

Nadto winny być uiszczone wszelkie podatki, których płatność przypada w ciągu miesiąca października, np. podatki rozłożone na raty, państwowy podatek dochodowy za rok podatkowy 1935 (Dział I) — w terminie dni 14, licząc od dnia doręczenia nakazu płatniczego i t. p.

W sprawie likwidacji t. z. kont martwych
(Streszczenie okólnika Ministerstwa Skarbu z dnia 7 września 1935 r. L. D. V. 30500/1/35)

W celu usunięcia z ksiąg bierczych zaległości podatkowych, figurujących na t. zw. kontach martwych, Pan Minister Skarbu wydał następujące zarządzenie:

I.

Umarza się z urzędu wszystkie figurujące w księgach bierczych zaległości bez względu na ich wysokość:

a) w podatkach: wojewódzkim od wyszynku i od wzbogacenia się oraz w nadzwyczajnej daninie państwowej z roku 1921 — łącznie z wszelkiemi dodatkami;

b) w grzywnach i karach pieniężnych w zakresie podatków, o których mowa w pkt. 1) cz. II niniejszego okólnika, nałożonych orzeczeniami, wydanemi do dnia 31 marca 1933 r. (bez względu na rok przypisu), wyjąwszy grzywny i kary pieniężne, nałożone na podstawie art. 96 ustawy o podatku dochodowym oraz art. 103 i 106 ustawy o podatku przemysłowym w poprzedniem brzmieniu.

Jeżeli odwołania, wniesione od wymiaru grzywien, znajdują się w izbie skarbowej, izba nie rozpatrując tych odwołań, zwraca je urzędom skarbowym do postąpienia w myśl powyższego.

II.

Dalszym przepisom niniejszego okólnika podlegają zaległości:

1) w podatkach: gruntowym, od nieruchomości, od lokali, od placów budowlanych, przemysłowym w obu jego formach, dochodowym z obu udziałów, specjalnie od tantjem, od kapitałów i rent oraz majątkowym.

2) w grzywnach i karach pieniężnych, nałożonych na podstawie art. 96 ustawy o podatku dochodowym oraz art. 103 i 106 ustawy o podatku przemysłowym w poprzedniem brzmieniu.

Z wyjątkiem zaległości: a) z wymiarów nieprawomocnych, b) zabezpieczonych na majątku nieruchomym lub wierzytelnościach hipotecznych bez względu na realną wartość tego zabezpieczenia, c) zgłoszonych do masy konkursowej wskutek upadłości, jeżeli postępowanie upadłościowe nie zostało zakończone i d) znajdujących pokrycie w sumach, należnych zobowiązanym od Skarbu Państwa, jak np. z tytułu odszkodowania za przejęte grunty, za wykonane roboty i dostawy i t. p.

III.

Zaległości, o których mowa w cz. II, przypadające od płatników (osób fizycznych i prawnych), dla których ostatni przypis dokonany był przed dniem 1 kwietnia 1931 r. i którzy w okresie po dniu 31 marca 1933 r. nie uskuteczniali żadnych wpłat na pokrycie tych zaległości, podlegają z urzędu całkowitemu umorzeniu w wypadkach:

1) faktycznej likwidacji przedsiębiorstwa (bez względu na skreślenie lub nieskreślenie z rejestru), zwinięcia warsztatu pracy lub też utraty przez płatnika źródła dochodu, jeżeli zarazem płatnik ten nie posiada innego majątku lub dochodu, na który możnaby skierować egzekucję. Dla przyjęcia istnienia tych okoliczności wystarczy jednorazowe ich stwierdzenie w drodze wywiadu, otrzymanych informacyj urzędowych lub innych przeprowadzonych dochodzeń, przyczem jeżeli powyższe okoliczności zostały w ten sposób stwierdzone w jednem z lat poprzednich, powtórzenie dochodzeń nie jest potrzebne;

2) śmierci płatnika lub emigracji, jeżeli płatnik nie pozostawił majątku i jeżeli okoliczności te znane są władzy skarbowej dokładnie, np. na podstawie akt spadkowych, zaświadczenia władzy dla spraw emigracyjnych, zaświadczenia zarządu gminnego i t. p. Jeżeli płatnik wyjechał do kraju, z którym wiąże Polskę umowa o pomocy prawnej w dziedzinie podatków (Czechosłowacja, W. M. Gdańsk) zaległość może być umorzona po uprzedniem przeprowadzeniu egzekucji w drodze pomocy prawnej i stwierdzeniu przez władze skarbowe tego kraju, że zaległość jest nieściągalna;

3) zmiany miejsca stałego zamieszkania przez płatnika i niemożności ustalenia jego obecnego miejsca zamieszkania. Zaległości jednak mogą być umorzone dopiero w razie negatywnego wyniku poszukiwań obecnego miejsca zamieszkania płatnika, przeprowadzonych w sposób następujący:

IV.

Zaległości, o których mowa w cz. II, przypadające od płatników (osób fizycznych i prawnych), dla których ostatni przypis dokonany był w okresie między 1 kwietnia 1931 r. a 31 marca 1933 r. i którzy po dniu 31-ym marca 1933 r. nie uskutecznili żadnych wpłat na pokrycie tych zaległości, podlegają z urzędu całkowitemu umorzeniu w tych samych wypadkach, które przewidziane są w cz. III niniejszego okólnika, z następującemi zmianami:

V.

1) Umorzenia, przewidziane w cz. III i IV niniejszego okólnika, stosuje się do łącznej sumy zaległości płatnika we wszystkich podatkach wraz z wszelkiemi dodatkami (państwowemi i niepaństwowemi) oraz w grzywnach i karach pieniężnych, o których mowa w cz. II, w każdym urzędzie skarbowym oddzielnie, bez względu na to, czy płatnik ma zaległości jeszcze w innych urzędach skarbowych.

2) Umorzenie zaległości powoduje automatycznie umorzenie zaległych odsetek i kosztów egzekucyjnych, przypadających od tych zaległości. Dotyczy to również umorzeń, o których mowa w cz. I niniejszego okólnika.

3) Przewidziane w poprzednich częściach niniejszego okólnika sumy 1.000, 10.000 i 50.000 zło-

tych obejmują należności kapitałowe we wszystkich podatkach, grzywnach i karach, wyszczególnionych w cz. II łącznie z wszelkiemi dodatkami państwowemi i niepaństwowemi (jednakże bez 10% — 15% dodatku), przyczem w podatku od lokali uwzględnia się tylko zaległości, pochodzące z przed dnia 1 kwietnia 1931 r., względnie 1 kwietnia 1933 r., a to zależnie od tego, czy ostatni przypis w innych podatkach był dokonany przed dniem 1 kwietnia 1931 r. czy też w okresie od dnia 1 kwietnia 1931 r. do dnia 31 marca 1933 r.

VI.

Przewidziany w cz. cz. III i IV warunek dokonania ostatniego przepisu przed dniem 1 kwietnia 1931 r. względnie w okresie między 1 kwietnia 1931 r. a 31 marca 1933 r. i niedokonywania uiszczeń po dniu 31 marca 1933 r. rozumieć należy w ten sposób, że po tych datach płatnikowi nie uskuteczniono przypisu w żadnym z wymienionych w cz II podatków, grzywien oraz kar pieniężnych, ani też płatnik nie dokonał po dniu 31 marca 1933 r. żadnych uiszczeń — ani dobrowolnych, ani przymusowych — na pokrycie zaległości w tych podatkach, grzywnach oraz karach pieniężnych.

Od powyższej zasady czyni się jedynie wyjątek dla podatku od lokali, którego przypisu wogóle nie bierze się pod uwagę, jeżeli chodzi o stwierdzenie, której części przypisy (III czy IV) należy do danego płatnika zastosować, przyczem istnienie zaległości w podatku od lokali, powstałych po dniu 1 kwietnia 1931 r. lub po dniu 1 kwietnia 1933 r. wzgl. dokonanie uiszczeń po dniu 31 marca 1933 r. nie stoi na przeszkodzie do umorzenia zaległości z przed tych dat, narówni z innemi zaległościami. Fakt bowiem istnienia przypisu i uiszczeń w podatku od lokali nie jest wskaźnikiem aktywności gospodarczej danego płatnika, ponieważ wymiar tego podatku związany jest z posiadaniem mieszkania, więc też nierzadkie będą wypadki, że płatnik będzie miał przypis podatku od lokali po dniu 1 kwietnia 1933 r. nie mając oddawna przypisów w innych podatkach i nie posiadając żadnego takiego majątku lub dochodu, z którego dawne jego zaległości możnaby ściągnąć.

(Dz. Urzęd. Min. Skarbu z dn. 10 września 1933 r. Nr. 25, poz. 576).

Ubezpieczenia społeczne w cyfrach

Poniżej podajemy szereg cyfr, ilustrujących stan poszczególnych działów ubezpieczeń społecznych.

Ilość obowiązkowo ubezpieczonych w ubezpieczalniach społecznych.

Z dokonanych ostatnio przez Główny Urząd Statystyczny [1]) obliczeń wynika, że w m-cu kwietniu r. b. na terenie całego Państwa z wyjątkiem górnośląskiej części woj. śląskiego i zatrudnionych w rolnictwie ubezpieczonych od wypadków było ubezpieczonych ogółem 1.674.870 osób (1.590.728[2]), w tem robotników 1.389.979 (1.323.818) pracowników umysłowych zaś 284.891 osób ((266.910).

Wśród robotników, było ubezpieczonych na wypadek choroby 1.361.540 osób (1.301.763), od wypadków w zatrudnieniu 1.389.979 os. (1.323.818) i w ubezpieczeniu emerytalnem 1.327.819 os. (1.258.301).

Wśród pracowników umysłowych zaś ubezpieczeniu na wypadek choroby podlegało 258.591 os. (252.850), od wypadków w zatrudnieniu 272.431 os. (266.910) i ubezpieczeniu emerytalnemu 251.390 os. (238.437).

Według danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w maju r. b. na terenie całego Państwa z wyjątkiem Górnego Śląska było 1.743.993 ubezpieczonych, zgłoszonych przez 403.122 zakłady pracy.

W największych Ubezpieczalniach w tym czasie ilość ubezpieczonych przedstawiała się następująco: Warszawa 295.133, Łódź 169.252, Kraków 84.086, Lwów 73.118, Poznań 66.154, Wilno 40.637, Radom 31.745, Lublin 29.788.

(C. d. n.)

[1]) Wiadomości Statystyczne Nr. 24, z dnia 25.8.-33 r.

[2]) Liczby w nawiasach oznaczają stan w miesiącu kwietniu roku ubiegłego.

USTAWODAWSTWO PRZEMYSŁOWE

Uprawnienia Izb Rzemieślniczych według ustawy przemysłowej

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 czerwca 1927 r. o prawie przemysłowem w brzmieniu ustawy z dnia 17 marca 1932 r., z dnia 24 marca 1933 r., i z dnia 10 marca 1934 r. daje następujące uprawnienia Izbom Rzemieślniczym:

1) — art. 2 ust. 3:

„Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu wydane w porozumieniu z Ministrem Opieki Społecznej po wysłuchaniu opinji **izb** przemysłowo-handlowych i **rzemieślniczych** oraz rolniczych określi istotne cechy przemysłu ludowego i domowego oraz pracy chałupniczej, jako zatrudnień zarobkowych, wyłączonych z pod przepisów niniejszego rozporządzenia".

2) — art. 4:

„Przy nabywaniu uprawnienia przemysłowego i prowadzenia przemysłu cudzoziemiec korzysta z równych praw z obywatelami Państwa Polskiego, jeżeli w jego ojczystym kraju obywatel polski wzajemnie używa równych praw z obywatelami miejscowymi.

Wzajemność winna być stwierdzona powołaniem się na umowy międzynarodowe. Jeżeli cudzoziemiec nie może udowodnić wzajemności w powyższy sposób, o dopuszczeniu go do nabycia właściwego uprawnienia przemysłowego i prowadzenia przemysłu orzeka Minister Prze-

mysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Spraw Zagranicznych i Spraw Wewnętrznych po wysłuchaniu opinji **izby** przemysłowo-handlowej lub **rzemieślniczej**".

3) — art. 12:

„Z ważnych powodów natury gospodarczej może Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami wyłączyć w drodze rozporządzenia poszczególne rodzaje lub gałęzie przemysłów, wymienionych w art. 8, z pod przymusu koncesyjnego.

Ze względu na interes publiczny Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia, na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu, rozciągać obowiązek uzyskiwania koncesji na rodzaje lub gałęzie przemysłu, niewymienione w art. 8. Rozporządzenia takie mogą wskazywać władzę właściwą do udzielania tych koncesyj oraz nakładać na ubiegających się o te koncesje obowiązek wykazywania odpowiedniej umiejętności zawodowej (art. 9 ust. 2). Rozporządzenia Rady Ministrów nie mogą naruszać praw nabytych.

Przed wydaniem rozporządzeń, wymienionych w artykule niniejszym, należy zasięgnąć opinji **izb** przemysłowo-handlowych i **rzemieślniczych**".

4) — art. 31:

„Uprawniony do prowadzenia przemysłu wytwórczego ma prawo bez specjalnego zgłoszenia: 1. — wykonywać wszelkie prace, potrzebne do zupełnego wykończenia i sprzedaży własnych wyrobów, 2. — sprzedawać wyroby danego rodzaju przemysłu także cudzej produkcji".

Art. 32.

„Wątpliwości przy stosowaniu art. 31 w poszczególnych wypadkach rozstrzyga władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej i **izby rzemieślniczej**".

5) — art. 55 ust. 3:

„W razie nadmiernej, nieuzasadnionej miejscowymi stosunkami, liczby starających się o licencję na przemysł okrężny, określony w art. 45 liczba 1 i 3, władza przemysłowa wojewódzka po zasięgnięciu opinji izby przemysłowo-handlowej, o ile zaś chodzi o przemysł okrężny, określony w art. 45 liczba 3, także opinji **izby rzemieślniczej**, może ograniczyć ilość wydawanych licencyj; w takim razie jednak należy uwzględnić wszystkie te osoby, które posiadały już licencję na przemysł okrężny.

6) — art. 61 ust. 3:

„Wątpliwości co do zakresu obrotu targowego na poszczególnych targach małych rozstrzyga władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo - handlowej, **izby rzemieślniczej** oraz izby rolniczej".

7) — art. 65 ust. 1:

„Uprawnień na targi małe udziela władza przemysłowa I instancji ,a na targi wielkie władza przemysłowa wojewódzka — w obu wypadkach po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej, **izby rzemieślniczej** oraz izby rolniczej".

8). — art. 68:

„Porządek targowy ustala się zgodnie z powyższemi przepisami regulaminem targowym, który uchwala rada gminna (miejska), a zatwierdza właściwa (art. 65) władza przemysłowa po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo-handlowej, **izby rzemieślniczej** oraz izby rolniczej".

9). — art. 116 ust. 7 i 8:

„Przemysłowcy, a w przypadkach określonych w poprzednim ustępie, zrzeszenia przemysłowe oraz cechy mają przesyłać w ciągu 14 dni odpisy umów o naukę przemysłu izbie przemysłowo-handlowej, a odpisy umów o naukę rzemiosła **izbie rzemieślniczej.**

„**Izby** przemysłowo - handlowe oraz **rzemieślnicze** prowadzą rejestry umów o naukę i przesyłają wyciągi z rejestrów władzom przemysłowym i inspekcji pracy na żądanie tych władz".

10). —art. 136 ust. 4:

„O każdem zarejestrowaniu i zmianie (uprawnienia przemysłowego) należy zawiadamiać władzę podatkową oraz izbę przemysłowo-handlową, o ile zaś chodzi o przemysły rzemieślnicze, **izbę rzemieślniczą**".

11). — art. 142 ust. 2:

„Minister Przemysłu i Handlu może po wysłuchaniu opinji **izb** przemysłowo - handlowych i **rzemieślniczych** zmieniać w drodze rozporządzenia listę rzemiosł, objętą pierwszym ustępem, wyłączając z niej poszczególne rodzaje lub gałęzie rzemiosł, albo uzupełniając ją innemi jeszcze rodzajami lub gałęziami przemysłu, i to z ważnością dla całego obszaru Rzeczypospolitej lub dla poszczególnych województw".

12). — art. 143:

„W wypadkach wątpliwych, czy dane przedsiębiorstwo uważać należy za przemysł rzemieślniczy, czy fabryczny, orzeka władza przemysłowa wojewódzka po wysłuchaniu opinji izby przemysłowo - handlowej i **izby rzemieślniczej**, oraz po zasięgnięciu opinji właściwej izby skarbowej i inspektora pracy danego okręgu".

13. — art. 146:

„Władza przemysłowa I instancji może na wniosek **izby rzemieślniczej** zwalniać poszczególne osoby od obowiązku wykazania uzdolnienia określonego w art. 145, jeżeli osoby te wykażą w inny wystarczający sposób posiadanie odpowiedniego uzdolnienia zawodowego w danem rzemiośle.

Jeżeli chodzi o roboty budowlane, wskazane w art. 333 i 334 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. U. R. P. Nr. 23, poz. 202) uprawnienie przewidziane w ust. 1 przysługuje władzy przemysłowej wojewódzkiej".

14. — art. 151:

„Na wniosek przemysłowca, w którego przedsiębiorstwie wykonywa się kilka rzemiosł, **izba rzemieślnicza** może pozwolić na praktyczne kształcenie terminatorów w każdem z tych rzemiosł, jeżeli kierujący kształceniem odpowiada co do jednego z nich warunkom art. 149 lub 150.

Odpowiadający warunkom art. 149 lub 150 co do pewnego rodzaju przemysłu może kształcić terminatorów także w przemysłach pokrewnych. Jakie przemysły w rozumieniu tego ustępu należy uważać jako pokrewne, ustala **izba rzemieślnicza.**

Świadectwo ukończenia nauki, które w myśl art. 155 ust. 1 składa się komisji egzaminacyjnej, winno dotyczyć tego rzemiosła,

co do którego przysługuje pryncypałowi lub jego zastępcy prawo kształcenia terminatorów w myśl art. 149, 150 i artykułu niniejszego".

15. — art. 152:

„Czas nauki (termin) winien zasadniczo wynosić trzy lata, a nie może przekraczać lat czterech. Za zgodą władzy przemysłowej wojewódzkiej **izba rzemieślnicza** może po wysłuchaniu opinji zainteresowanych cechów ustalić czas trwania nauki w poszczególnych rzemiosłach i ich gałęziach.

Izba rzemieślnicza może w poszczególnych wypadkach pozwolić uczniowi na zakończenie terminu przed upływem przepisanego czasu nauki."

16. — art. 153, ust. 1 i 2:

„Terminatorowi należy dać możność poddania się z upływem czasu nauki egzaminowi na czeladnika.

W tym celu **izby rzemieślnicze** utworzą komisje egzaminacyjne, odpowiadające co do miejsca, liczby i rodzaju rzemiosł rozwojowi rzemiosła w okręgu danej izby".

17. — art. 154:

ust. 2. — „Postępowanie komisji egzaminacyjnej, sposób egzaminowania i taksy egzaminacyjne ustala się regulaminami egzaminacyjnymi, które wydaje **izba rzemieślnicza,** a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka."

ust. 4. — „Koszty egzaminów ponosi **izba rzemieślnicza."**

ust. 5. — „Taksy egzaminacyjne przypadają **izbie rzemieślniczej."**

18. — art. 155 ust. 1 (początek):

„Podanie o dopuszczenie do egzaminu czeladniczego wnosi terminator do **izby rzemieślniczej."**

19. — art. 156 ust. 1:

„Uczniowie szkół rzemieślniczo - przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych zdają egzamin na czeladnika przed komisjami egzaminacyjnemi, utworzonemi przy tych szkołach; skład komisji ustalają państwowe władze szkolne. Jednym z członków komisji powinien być przedstawiciel **izby rzemieślniczej."**

20. — art. 157 ust. 1:

„Minister Przemysłu i Handlu odpowiednio do miejscowych warunków po wysłuchaniu opinji **izby rzemieślniczej** może zmieniać w drodze rozporządzenia przepisy, zawarte w art. 153, 154 i 155, jednak bez obniżania wymagań, określonych w art. 154 ust. 1."

21. — art. 158:

ust. 1. — „Tytułu „mistrz" lub „majster" łącznie z nazwą rzemiosła (jak „mistrz krawiecki", „majster blacharski" i t. j.) ma prawo używać tylko ten rzemieślnik, który złożył egzamin mistrzowski (majsterski) przed komisją egzaminacyjną, utworzoną przez **izbę rzemieślniczą,** albo przed komisją egzaminacyjną, utworzoną na zasadzie rozporządzenia Ministra Przemysłu i Handlu, wydanego w porozumieniu z Ministrem Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przy szkole rzemieślniczo - przemysłowej, mistrzowskiej (majsterskiej) lub przy innym zakładzie (instytucji), nadającym się do tego według swego ustroju i swych urządzeń."

ust. 2. — „Regulamin komisji egzaminów mistrzowskich (majsterskich), utworzonej przez **izbę rzemieślniczą,** uchwala **izba rzemieślnicza** przy odpowiedniem zastosowaniu postanowień art. 154 ust. 2, 4 i 5, a zatwierdza władza przemysłowa wojewódzka."

ust. 3. — „Podanie o dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego należy wnieść do **izby rzemieślniczej,** właściwej dla miejsca samoistnego wykonywania rzemiosła lub odbycia ostatniej praktyki czeladniczej."

22. — art. 167.

„Cechy obowiązane są stosować się do zarządzeń właściwej terytorjalnie **izby rzemieślniczej,** wynikających z prawa przemysłowego i statutu **izby."**

23. — art. 167 f:

ust. 1. — „Statut rzemieślniczego związku gospodarczego zatwierdza po wysłuchaniu opinji związku izb rzemieślniczych lub właściwych **izb rzemieślniczych** Minister Przemysłu i Handlu, który może swe uprawnienia w tym zakresie przekazać władzy przemysłowej wojewódzkiej".

24. — art. 198 ust. 4:

„Osoby, które prowadzą samoistnie rzemiosło na zasadzie praw nabytych (art. 3 ust. 2) i nie posiadają kart rzemieślniczych w formie określonej w art. 147 ust. 2, są obowiązane zgłosić się do władzy przemysłowej I instancji w terminie do dnia 1 stycznia 1935 roku z równoczesnem okazaniem zaświadczenia właściwej **izby rzemieślniczej** o posiadaniu uprawnienia przemysłowego. Władza przemysłowa I instancji wyda tym rzemieślnikom karty rzemieślnicze w formie określonej w art. 147 ust. 2 z zaznaczeniem na karcie, że wydano ją na zasadzie nabytego prawa do samoistnego prowadzenia rzemiosła danego rodzaju."

Streszczając powyższe zestawienie, ustalamy, że z mocy postanowień prawa przemysłowego Izby Rzemieślnicze wydają opinję i posiadają uprawnienia wykonawcze w następujących sprawach:

1) ustalenie istotnych cech przemysłu ludowego i domowego oraz pracy chałupniczej (art. 2 ust. 3);

2) nabywanie uprawnienia przemysłowego i prowadzenie przemysłu przez cudzoziemca (art. 4);

3) ustalenie przemysłów koncesjonowanych (art. 12);

4) wykonywanie wszelkich prac, potrzebnych do zupełnego wykończenia i sprzedaży własnych wyrobów, oraz sprzedaż wyrobów danego rodzaju przemysłu także cudzej produkcji (art. 31 i 32);

5) wydawanie licencyj na przemysł okrężny (art. 53 ust. 3);

6) ustalenie zakresu obrotu targowego na poszczególnych targach małych (art. 61 ust. 3);

7) udzielanie uprawnień na targi małe i wielkie (art. 65 ust. 1);

8) ustalanie porządku targowego (art. 68);

9) przesyłanie przez cechy Izbom Rzemieślniczym odpisów umów o naukę rzemiosła, oraz prowadzenie przez Izby Rzemieślnicze rejestrów umów o naukę, jako też przesyłanie wyciągów z rejestrów władzom przemysłowym i inspekcji pracy na żądanie tych władz (art. 116 ust. 7 i 8);

10) rejestrowanie kart rzemieślniczych (art. 136 ust. 4);

11) zmiana listy rzemiosł (art. 142 ust. 2);

12) uznanie przedsiębiorstwa za rzemieślnicze lub fabryczne (art. 143);

13) udzielanie dyspens (art. 146);

14) wydawanie pozwoleń na kształcenie terminatorów w kilku rzemiosłach, wykonywanych w przedsiębiorstwie, oraz ustalanie rzemiosł pokrewnych (art. 151);

15) ustalanie czasu trwania nauki w poszczególnych rzemiosłach i ich gałęziach, oraz skracanie czasu nauki (art. 152);

16) tworzenie komisyj egzaminacyjnych czeladniczych (art. 153 ust. 1 i 2);

17) wydawanie regulaminów egzaminacyjnych dla komisyj egzaminacyjnych czeladniczych (art. 154 ust. 4 i 5);

18) dopuszczenie do egzaminu czeladniczego i wydanie świadectwa czeladniczego (art. 155);

19) udział w komisjach egzaminacyjnych czeladniczych, utworzonych przy szkołach rzemieślniczo - przemysłowych państwowych lub przez Państwo uznanych dla uczniów tychże szkół (art. 156 ust. 1);

20) zmiana przepisów, zawartych w art. 153, 154 i 155 prawa przem. (art. 157 ust. 1);

21) tworzenie komisyj egzaminacyjnych mistrzowskich, uchwalenie regulaminu dla tych komisyj, oraz dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego (art. 158 ust. 1, 2 i 3);

22) wydawanie obowiązujących zarządzeń cechom (art. 167);

23) zatwierdzenie statutu rzemieślniczego związku gospodarczego (art. 167 f.);

24) wydawanie zaświadczeń o prawach nabytych (art. 198, ust. 4).

Zestawienie artykułów prawa przemysłowego, dotyczących Izb Rzemieślniczych, jest zatem następujące: 2 ust. 3, 4, 12, 31, 55 ust. 3, 61 ust. 3, 65 ust. 1, 68, 116 ust. 7 i 8, 136 ust. 4, 142 ust. 2, 143, 146, 151, 152, 153 ust. 1 i 2, 154 ust. 4 i 5, 155 ust. 1, 156 ust. 1, 157 ust. 1, 158 ust. 1, 2 i 3, 167, 167 f i 198 ust. 4.

W. D.

Najnowsze niemieckie ustawodawstwo rzemieślnicze*)

Rozdział czwarty.
Statut.
§ 23.

Cech jest korporacją prawa publicznego. Statut cechu pierwszy raz wydaje izba rzemieślnicza. Do zmiany statutu wymagana jest zgoda izby rzemieślniczej. Można odmówić zgody tylko wówczas, gdy zmiana jest sprzeczna z przepisami ustawowymi lub ze statutem wzorowym, wydanym przez niemiecki zjazd izb rzemieślniczych i przemysłowych za zgodą ministra gospodarki Rzeszy. Przeciwko rozstrzygnięciu izby rzemieślniczej przysługuje w ciągu dwóch tygodni od dnia otrzymania zawiadomienia prawo wniesienia zażalenia do niemieckiego zjazdu izb rzemieślniczych i przemysłowych, który rozstrzyga ostatecznie.

§ 24.

Statut powinien zawierać postanowienia, ustalające:

1) nazwę, siedzibę i okrąg cechu, jako też rodzaj lub rodzaje rzemiosł, dla których cech został utworzony;

2) zadania cechu i stałe urządzenia, przeznaczone do wykonywania zadań;

3) liczbę członków przybocznej rady cechowej i przybocznej rady czeladniczej;

4) nadmistrza, delegata czeladników i strażników cechu, ich uprawnienia, sposób wykonywania czynności, czas trwania urzędowania jako też warunki przedterminowego ich odwołania;

5) prawa i obowiązki członków, w szczególności zaś wysokość składek;

6) przyjęcie, wystąpienie i wykluczenie członków dobrowolnych;

7) skład i zwołanie zebrania cechu, prawo głosowania na zebraniu, sposób powzięcia uchwały, i o ile zebranie cechu składa się z zastępców (§ 12 ust. 1), liczbę i wybór zastępców;

8) sposób ogłaszania uchwał zebrania cechu i zarządzeń nadmistrza;

9) zestawienie i badanie rocznych sprawozdań rachunkowych;

10) warunki i sposoby zmiany statutu;

11) formę obwieszczeń cechu;

12) warunki i sposób wymierzania kary porządkowej i jej najwyższy wymiar;

13) przynależność do jednego lub kilku okręgowych związków zawodowych.

Rozdział piąty.
Prawo głosowania, zdolność do piastowania urzędu, wybory.
§ 25.

Prawo głosowania na zebraniu cechu, jako też prawo wybierania zastępców na zebraniu cechu, przysługuje należącym do cechu osobom fizycznym i prawnym; osoby fizyczne i ustawowi zastępcy osób prawnych muszą mieć ukończonych 21 lat życia. Osoba prawna ma tylko jeden głos, nawet gdyby była reprezentowana przez większą liczbę zastępców.

§ 26.

(1) Na strażnika cechu, delegata czeladników i członka rady przybocznej, jako też na zastępcę na zebranie cechu może być wybrany tylko ten, kto jest obywatelem Rzeszy i ma nie mniej, niż 24 lata, i nie więcej niż 65 lat życia.

(2) Pozatem zdolność do piastowania urzędu oraz bierne prawo wyborcze posiadają:

1) z pośród samoistnych rzemieślników tylko, ci którzy zdali egzamin mistrzowski i conajmniej jeden rok są czynni w okręgu cechu;

2) z pośród czeladników tylko ci, którzy zdali egzamin czeladniczy i conajmniej trzy miesiące są zatrudnieni w zakładzie należącego do cechu samoistnego rzemieślnika.

§ 27.

(1) Nie posiada prawa głosowania lub zdolności do piastowania urzędu i biernego prawa wyborczego, jako też nie jest uprawniony do przyjmowania udziału w sprawach cechu i zebraniu cechu:

1) kto został pozbawiony honorowych praw obywatelskich albo zdolności do piastowania u-

*) Dalszy ciąg Ustawodawstwa drukowanego w Nr. 36, 37 i 38 tyg. „Rzemiosło".

rzędów publicznych, lub przeciwko komu wszczęto postępowanie główne za zbrodnię bądź występek, pociągając za sobą pozbawienie honorowych praw obywatelskich, albo zdolności do piastowania urzędów publicznych;

2) kto został pozbawiony zdolności do kierowania zakładem przemysłowym lub do piastowania godności męża zaufania;

3) kto zarządzeniem sądowem został ograniczony w zarządzaniu swym majątkiem, lub kto w ciągu ostatnich dwóch lat złożył przysięgę ujawnienia swego majątku.

(2) Nie posiada zdolności do piastowania urzędu i biernego prawa wyborczego, kto wyrokiem sądu honorowego został uznany na pewien czas za niezdolnego do zajmowania urzędu strażnika cechowego.

(3) Członek cechu niemoże głosować, jeżeli uchwała dotyczy zawarcia aktu prawnego między nim a cechem, lub wszczęcia albo załatwienia z nim sporu prawnego.

§ 28.

Nie korzysta z prawa głosowania i wyboru:

1) kto wskutek choroby umysłowej lub osłabienia władz umysłowych został umieszczony w sanatorjum albo w zakładzie dla umysłowo chorych;

2) kto przebywa w więzieniu karnem lub areszcie śledczym;

3) kto został zatrzymany wskutek zarządzenia władz sądowych, policyjnych lub innych.

§ 29.

Statut może postanowić, że członkowie cechu, którzy zalegają od dłuższego czasu z płaceniem składek, są pozbawieni na pewien czas prawa głosowania, piastowania urzędów, biernego prawa wyborczego, jako też prawa udziału w sprawach cechu i w zebraniu cechu.

§ 30.

Uprawnieni według art. 25, o ile chodzi o należący do cechu uboczny przemysł w określeniu § 104 o. ustawy przemysłowej dla Rzeszy Niemieckiej, mogą przekazać swoje prawo głosowania i wyboru kierownikom zakładów; jeżeli kierownicy przyjmują obowiązki, to wiążą one i ich mocodawców względem cechu. Do kierowników zakładów stosuje się odpowiednio postanowienia §§ od 26 do 29.

§ 31.

(1) Statut może dopuścić również w innych wyjątkowych przypadkach przekazanie określonych w § 30 praw pod warunkami ustalonymi w tymże paragrafie.

(2) Przekazanie i przyjęcie obowiązków wymaga pisemnego oświadczenia przed cechem.

§ 32.

(1) Osoby, które zgodnie z § 26 posiadają prawo bierne wyborcze i zdolność do piastowania urzędu, mogą nie przyjąć godności:

1) jeżeli ukończyły 60-ty rok życia,

2) jeżeli nie mogą bez przeszkód wykonywać swych czynności urzedowych wskutek choroby lub kalectwa,

3) jeżeli w innej dziedzinie pracy społecznej tak są zajęte pełnieniem swych czynności honorowych, że nie można wymagać od nich przyjęcia nowej godności urzędowej, albo

4) jeżeli jako kobiety wykażą w sposób niewątpliwy, że zajęcia rodzinne uniemożliwiają im wykonanie powierzonych czynności urzędowych.

(2) Jedynie pod takiemi warunkami można zrzec się urzędu cechowego, członkostwa w radzie przybocznej lub zlecenia w charakterze zastępcy w zebraniu cechu.

§ 33.

Skarga na prawomocność wyborów może być wniesiona tylko w ciagu dwóch tygodni po wyborach. Izby rzemieślnicze rozstrzygają sprawy ze skarg ostatecznie. Izba rzemieślnicza obowiązana jest uznać za nieuzasadnioną skargę, która godzi w postanowienia niniejszego rozporządzenia lub w wydane na podstawie tegoż rozporzadzenia przepisy wyborcze, jeżeli tego rodzaju skarga zmierza do wywarcia wpływu na wynik wyborów.

§ 34.

Po upływie czasu kadencji ustanowieni lub wybrani na urząd pełnią swe czynności do chwili przekazania ich swym następcom. Ponowne ustanowienie lub ponowny wybór są dopuszczalne.

§ 35.

Rozdział szósty.

Zarząd majątkiem i gospodarka.

Majątek cechu należy lokować na procent jak kapitał nieletnich, jednak niemiecki zjazd izb rzemieślniczych i przemysłowych może zezwolić za zgodą ministra gospodarki Rzeszy na inny sposób lokaty.

§ 36.

Zgoda izby rzemieślniczej wymagana jest:

1) na nabycie, obciążenie i zbycie nieruchomości,

2) na zbycie przedmiotów wartości historycznej, naukowej lub artystycznej,

3) na zaciąganie pożyczek, o ile nie są przeznaczone na doraźną pomoc finansową i nie mogą być zwrócone z nadwyżek bieżących wpływów nad wydatkami w danym okresie budżetowym.

§ 37.

Nie mogą być pobierane opłaty tytułem wpisowego. Dopuszczalne jest pobieranie stosownych opłat za korzystanie z urządzeń i instytucyj cechu.

§ 38.

(1) Jeżeli dochody z majątku lub inne wpływy nie wystarczają na pokrycie kosztów organizacji i działalności cechu, to koszta te pokrywają członkowie cechu.

(2) Obowiązek płacenia składek powstaje w pierwszych dniach miesiaca na który przypada początek członkostwa, i ustaje z końcem miesiąca, który poprzedza wygaśnięcie członkostwa.

(3) Dla ustalenia wysokości składek według szczegółowych postanowień statutu jest miarodajna zdolność płatnicza zakładów przemysłowych. Statut może dopuścić zwiększenie wysokości składek lub zwolnienie od nich dla tych członków cechu, którzy stale nie zatrudniają ani czeladników, ani uczniów; statut może również postanawiać o pobieraniu według stałych zasad składek od członków dobrowolnych.

§ 39.

Cech pokrywa koszta, związane z czynnościami delegata czeladników i przybocznej rady czeladniczej.

OŚWIATA WYCHOWANIE KULTURA

W sprawie rejestracji umów o naukę rzemiosła w przedsiębiorstwach fabrycznych

Przy piśmie z dnia 29 lipca 1935 r. Nr. P. A. III 1/95 — Ministerstwo Przemysłu i Handlu przysłało Związkowi Izb Rzemieślniczych R. P. odpis zarządzenia skierowanego do Związku Izb Przemysłowo - Handlowych. Odpis ten w pełnem brzmieniu — podaliśmy w Nr. 31 „Rzemiosła" z dnia 4 sierpnia 1935 r. Ministerstwo Przemysłu i Handlu w odpowiedzi tej wyjaśnia, że wszelkie umowy o naukę rzemiosła bez względu na charakter przedsiębiorstwa, w którem odbywa się nauka — powinny być rejestrowane w Izbach Rzemieślniczych, a nie w Izbach Przemysłowo - Handlowych i poleciło zaniechać Izbom Przemysłowo - Handlowym rejestrowania wyżej wspomnianych umów.

Mimo tej decyzji Izba Przemysłowo - Handlowa w piśmie A. 2. 8/3/1, skierowanem do Izby Rzemieślniczej w Warszawie, z dnia 1 sierpnia r. b. dała wyraz następującej opinji w tej sprawie:

„Podział konpetencji z W. Panami w zakresie rejestracji umów o naukę w ramach sytuacji prawnej, wytworzonej decyzją Ministerstwa Przemysłu i Handlu z dnia 27 lipca b. r., proponuje się ustalić na tej zasadzie, że Izba Rzemieślnicza rejestruje umowy o naukę rzemiosł, wymienionych w art. 142 prawa przemysłowego, zaś Izba Przemysłowo - Handlowa umowy o naukę wszystkich nierzemieślniczych gałęzi przemysłu, przyczem jej kompetencja obejmowałaby również umiejętności, stanowiące tylko część umiejętności rzemieślniczej danego rodzaju (np. frezerstwo, modelarstwo) i dlatego nie wystarczające do otrzymania uprawnienia samoistnego prowadzenia rzemiosła, natomiast wystarczające z punktu widzenia warunków produkcji fabrycznej, która wymaga dopływu pracowników wykwalifikowanych jako specjalistów w zakresie jednej wąskiej części rzemiosła.

Związek Izb Rzemieślniczych R. P. w piśmie do Izby Przemysłowo - Handlowej podkreślił, że wszelkie umowy, dotyczące wogóle nauki umiejętności rzemieślniczej, powinny być rejestrowane bezwzględnie w Izbach Rzemieślniczych.

W praktyce bowiem trudno byłoby rozgraniczyć naukę części rzemiosła od nauki całości rzemiosła.

Kary za naruszanie przepisów terminatorskich

Związek Izb Rzemieślniczych R. P. wystąpił do Ministerstwa Przemysłu i Handlu w dniu 21.6. 1935 r. z wnioskami:

1) o spowodowanie przywrócenia Izbom Rzemieślniczym uprawnień, określonych w artykule 192 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 7.6. 1927 r. o prawie przemysłowem, z tem, że winni naruszenia przepisów terminatorskich będą karani przez Izby Rzemieślnicze grzywną do 150 zł.

2) o wydanie doraźnych zarządzeń, aby na zasadzie protokułu komisji lustracyjnej przy Izbie Rzemieślniczej, stwierdzającego naruszenie przepisów, regulujących sprawy terminatorskie, władza przemysłowa I instacji wymierzała karę niezwłocznie w drodze postępowania uproszczonego, na podstawie art. 45 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 28 marca 1928 r. o postępowaniu karno administracyjnem (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 365).

W odpowiedzi Ministerstwo przesłało Związkowi odpis pisma z dnia 11 września 1935 r. Nr. 127 II.-1/85 do urzędów wojewódzkich i Komisarjatu m. st. Warszawy, który zamieszczamy poniżej:

MINISTERSTWO PRZEMYSŁU I HANDLU

Warszawa, dn. 11 września 1935

Nr. PA. IV-1/85.

Do Urzędu Wojewódzkiego

w (do wszystkich i do Komisarjatu Rządu m. st. Warszawy).

Samorząd rzemieślniczy zwrócił się do Ministerstwa Przemysłu i Handlu z memorjałami, w których wskazuje na niedostateczną — jego zdaniem — egzekutywę w zakresie regulowania spraw terminatorskich. Izby Rzemieślnicze podkreślają, iż procedura wymiaru kary za przekroczenia przepisów o nauce rzemiosła jest zbyt powolna, a jej wyniki zbyt nikłe. Wpływać ma na to z jednej strony przeciążenie i powolność władz administracyjnych, które sprawiają, że od chwili stwierdzenia naruszenia przepisów terminatorskich do chwili ukarania pryncypała w myśl art. 126 prawa przemysłowego upływa niejednokrotnie conajmniej 1/2 roku, z drugiej zaś — nieproporcjonalnie niski wymiar kary pieniężnej, nie odstraszający ukaranych od dalszego przekroczenia wymienionych przepisów.

Zwracając uwagę Urzędu Wojewódzkiego na tę powolność i nadmierną pobłażliwość ze strony władz administracyjnych I instancji w stosunku do osób nie czyniących zadość wymaganiom art. art. 125, 128 i 149 pr. przem., Ministerstwo Przemysłu i Handlu poleca pouczyć wspomniane władze o szkodliwości takiego postępowania dla interesów rzemiosła i o sprzeczności jego z intencjami prawa przemysłowego, tudzież zarządzić, aby na zasadzie protokułu, przesłanego przez izbę rzemieślniczą, a stwierdzającego naruszenie przepisów terminatorskich, władza administracyjna I instancji przystępowała **niezwłocznie** do zbadania sprawy i wymiaru kary w wysokości — zapobiegającej ponowne pogwałcenie w/m przepisów.

Dyrektor Departamentu
(—) M. Kandel.

* * *

Nadmienić należy że wniosek pierwszy Izb jest przedmiotem dalszych starań Związku Izb Rzemieślniczych.

Praca instruktora a praktyka czeladnicza

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 21 października 1932 r. (Dz. U .R. P. Nr. 91, poz. 774), o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach i na kursach zawodowych w art. 12 postanawia, że kwalifikacje zawodowe instruktorskie do praktycznego nauczania zawodu w szkołach zawodowych typu zasadniczego oraz dokształcających posiada:

1) osoba która:

a) uzyska świadectwo ukończenia odpowiedniej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego lub innej szkoły, uznanej przez Ministra W. R. i O. P. za równoważną dla celów kwalifikacyjnych,

b) odbyła po uzyskaniu świadectwa odpowiednią praktykę zawodową nienauczycielską,

c) uzyskała świadectwo ukończenia kursów pedagogicznych oraz odbyła praktykę pedagogiczną na zasadach ustalonych przez Ministra W. R. i O. P.,

2) osoba która:

a) uzyskała świadectwo odpowiedniej szkoły mistrzów, szkoły uznanej przez Ministra W. R. i O. P. za równoznaczną dla celów kwalifikacyjnych,

b) odbyła odpowiednią praktykę zawodową nienauczycielską,

c) uzyskała świadectwo ukończenia kursów pedagogicznych na zasadach ustalonych przez Ministra W. R. i O. P.

Posiadanie względnie przyznanie kwalifikacyj zawodowych nauczycielskich lub instruktorskich stwierdza Minister W. R. i O. P. lub wyznaczone przez niego władze szkolne przez wydanie dyplomu, w którym wskazane będą przedmioty oraz szkoły objęte kwalifikacją. Ten stan prawny istnieje od 26 października 1932 r., w którym to dniu utraciło moc obowiązującą rozporządzenie Prezydenta R. P., z dnia 7 marca 1928 r. (Dz. U. R. Nr. 29, poz. 271) o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych.

Rozporządzenie Prezydenta R. P. z dnia 7 marca 1928 r., na podstawie którego instruktorzy, ubiegający się o dyplom mistrzowski, byli dopuszczeni do nauczania w szkołach zawodowych, w art. 26 p. d. uznało za posiadające kwalifikacje instruktorskie do nauczania zawodu w szkołach technicznych, szkołach mistrzów, rzemieślniczo-przemysłowych i t. d., osoby posiadające tytuł mistrza uzyskany w myśl art. 158 i 159 rozporządzenia z dnia 7.VI. 1927 r., oraz conajmniej czteroletnią praktykę, uznaną przez Ministerwo W. R. i O. P. za odpowiednią praktykę zawodową, nieszkolną, odbytą po uzyskaniu tego tytułu.

Rozporządzenie powyższe w art. zaś 28 p. f. uważa za posiadające kwalifikacje instruktorskie do nauczania zawodu w średnich i niższych szkołach zawodowych osoby, posiadające świadectwa nauki danego zawodu rzemiosła, zakończonej złożeniem z pomyślnym wynikiem egzaminu na czeladnika w myśl art. 153 i 157 rozporządzenia z dnia 7.VI. 1927 r., 6-letnią praktyką, uznaną przez Ministerstwo W. R. i O. P. za odpowiednią praktykę zawodową, nieszkolną, odbytą po złożeniu ezgaminu na czeladnika oraz egzamin instruktorski nazasadach określonych przez Ministerstwo W. R. i O. P. w praktyce jednak sprawa kwalifikacji zawodowych instruktorów przedstawia się odmiennie, ze względu na postanowienia art. 32 rozporządzenia z dnia 7 marca 1928 r. Na mocy tego artykułu Ministerstwo W. R. i O. P. mogło w poszczególnych wypadkach uznać za posiadające kwalifikacje do nauczania w szkołach zawodowych osoby, które nie posiadają warunków przewidzianych w rozporządzeniu z dnia 7 marca 1928 r., jeżeli wyróżnią się bądź długoletnią pracą nauczycielską, bądź też odpowiednią praktyką zawodową.

Niektóre Izby Rzemieślnicze zapytywały Związek Izb Rzemieślniczych, czy można dopuścić do egzaminu mistrzowskiego kandydata, który zamiast świadectwa z odbycia praktyki czeladniczej przedkłada świadectwo pracy w charakterze instruktora w szkołach zawodowych.

Na skutek zapytań Izb Rzemieślniczych Związek Izb Rzemieślniczych rozpisał ankietę Nr. US. 7.73 w dniu 3 lipca do wszystkich Izb Rzemieślniczych, zwracając uwagę w tej ankiecie na wyraźne postanowienia art. 158 prawa przemysłowego odnośnie warunków dopuszczenia do egzaminu mistrzowskiego i prosząc jednocześnie o wyrażenie opinji, czy i w jakim stopniu pracę instruktora w szkołach zawodowych należałoby uważać za równoznaczną z odbyciem praktyki czeladniczej.

Syntezując wyniki ankiety można stwierdzić, że na 14 odpowiedzi 7 jest pozytywnych, 1 częściowo pozytywna, a 6 negatywnych.

Postanowienia art. 158 prawa przemysłowego, jeżeli chodzi o warunki dopuszczenia do egzaminu mistrzowskiego, są tak jasne, że nie wymagają żadnych komentarzy pod tym względem.

Z punktu widzenia formalnego pracy instruktora w szkołach zawodowych nie można uznać za równoznaczną z praktyką czeladniczą.

Względy merytoryczne natomiast przemawiają za tem, ażesprawę tę załatwić przychylnie dla instruktorów.

Biorąc stan prawny i faktyczny sprawy, Zarząd Związku Izb Rzemieślniczych R. P. na posiedzeniu w dniu 10 września r. b. uchwalił: :

1) nie uznać pracy instruktora w szkołach zawodowych ze względu na wyraźne postanowienia art. 158 prawa przemysłowego za równoznaczną z praktyką czeladniczą,

2) wystąpić do Ministerstwa P. i H. z wnioskiem o zezwolenie w drodze wyjątku, na dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego tych wszystkich instruktorów, którzy mogli nauczać rzemiosła w szkołach zawodowych na podstawie odnośnych przepisów rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 7 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 29, poz. 271), o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych, którzy złożą podania o dopuszczenie do egzaminu mistrzowskiego do właściwych Izb Rzemieślniczych do dnia 31 marca 1936 r. Należy liczyć się z tem, że jeżeli nie wszyscy, to większość z tych instruktorów pozostanie w szkolnictwie zawodowem, gdyż trudno w naszych warunkach spodziewać się na-

(Dalszy ciąg na str. 14-ej)

Wykaz szkół zawodowych rzemieślniczych*)

męskich, żeńskich i koedukacyjnych wszystkich stopni na rok szkolny 1935/36

IV. OKRĄG IZBY RZEMIEŚLNICZEJ W KIELCACH.

Nr.	Miejscowość i adres	Nazwa szkoły	stopień szkoły	Oddziały	Uwagi
46	**Kielce** ul. Szeroka 6.	Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska P. M. S. w Kielcach.	niższa	krawiecko-bieliźn.	
47	**Klimontów** ul. Krakowska 7.	Prywatna Szkoła Zawodowa Żeńska Stow. „Nauka i Praca" w Klimontowie.	niższa	introligatorski krawiecki	
48	**Częstochowa** ul. 3 Maja 38.	Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska w Częstochowie.	niższa	krawiecko-bieliźn. fryzjerski	
49	**Radom** ul. Focha 2.	Państwowa Szkoła Zawodowa Żeńska w Radomiu.	średnia	krawiecko-bieliźn. kurs roczny galanterji skórzanej	w stopniowej likwidacji
50	**Radom**	Państwowe Żeńskie Gimnazjum Krawieckie	średnia		
51	**Radom** ul. Malczewskiego 14.	Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska Polskiego Katolickiego Tow. Opieki nad Dziewczętami.	niższa	krawiecko-bieliźn.	
52	**Częstochowa** ul. Marji Panny 60	Szkoła Przemysłowo - Handlowa Żeńska S. S. Zmartwychwstania Pańskiego w Częstochowie.	średnia	krawiecko-bieliźn.	
53	**Chmielnik** ul. Żeromskiego 22.	Prywatna Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska S. S. Kanoniczek Ducha św. de Laxia w Chmielniku.	średnia	krawiecko-bieliźn.	
54	**Marjówka poczta Goździków.**	Szkoła Gospodarczo-Rzemieślnicza Tow. „Samopomoc".			
55	**Ostrowiec n/K.** ul. Sienkiewicza 34.	Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska P. M. S. w Ostrowcu Kieleckim.	średnia	krawiecki	
56	**Sandomierz** ul. Mickiewicza.	Szkoła Zawodowa Żeńska Stow. „Samopomoc" w Sandomierzu.	niższa	krawiecko-bieliźn.	
57	**Skałka poczta Bolesław** pow. Olkusz.	Prywatna Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska P. M. S. w Skałce.	średnia	krawiecko-bieliźn.	
58	**Sosnowiec** ul. Kaliska 23.	Prywatna Żeńska Szkoła Rzemiosł im. ks. kanonika Franc. Raczyńskiego Tow. Szkół Średnich w Sosnowcu.	niższa	fryzjerski introligatorski krawiecki modniarsko-czapniczy	
59	**Suchedniów** ul. Kielecka 62.	Prywatna Średnia Szkoła Zawodowa Żeńska Stow. „Nauka i Praca" w Suchedniowie.	średnia	krawiecko-bieliźn.	
60	**Stopnica**	Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska im. Opatrzności Bożej Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha św. de Saxia w Stopnicy.	niższa	krawiecko-bieliźn.	

*) Dalszy ciąg wykazów, drukowanych w Nr. Nr. 35, 37 i 38 tyg. „Rzemiosło".

Działalność Organizacyjno-Handlowa Izb Rzemieślniczych i Związku Izb Rzemieślniczych R.P.

VI Targi Wołyńskie

Szóste targi wołyńskie zostały otwarte. Zajmują one obszerny teren o boszarze około 4 ha. W 26 pawilanach w roku bież. znalazły się eksponaty 300 wystawców. Z pawilonów szczególnie bogato i interesująco urządzone zostały pawilony: Wołyńskich Izb Rolniczej i Rzemieślniczej i Izby Przemysłowo-Handlowej Wołyńsko-Lubelskiej oraz pawilon regjonalnego przemysłu ludowego. Stoiska Izby Przemysłowo-Handlowej demonstrują nam eksport produkcji Wołynia. Organizacje rolnicze dają obraz różnorodności produkcji rolnej naszego regjonu. Oddział rówieński polskiego towarzystwa krajoznawczego i towarzystwo upiększania m. Równego ilustrują za pomocą mnóstwa fotografij i plakatów oraz modeli plastycznych piękno i urok ziemi wołyńskiej.

Tegoroczne Targi Wołyńskie cechuje wielki postęp w stosunku do lat ubiegłych i poprzednich kampanij targowych, przyczem główny nacisk położony został na charakter handlowo-tranzakcyjny targów. Wśród zbudowanych w roku bież. pawilonów, utrzymanych w stylu regjonalnych o charakterze wołyńskich chat, krytych słomianą strzechą, na wyróżnienie zasługuje dworek krzemieniecki, wzniesiony w stylu empirowym z 18 wieku — dzieło znanych artystów malarzy Jędrzejewskich.

Już w dniu otwarcia VI Targi Wołyńskie zwiedziło przeszło 20000 osób. Na targi przybyli liczni kupcy i przemysłowcy. Ze względu na spodziewane poważniejsze tranzakcje na produkty rolnictwa wołyńskiego i regjonalnego przemysłu ludowego, zainteresowanie targami w sferach handlowych jest znaczne.

Zaznaczyć należy, iż Targi zwiedziła m. in .grupa dziennikarzy, reprezentujących największe pisma i agencje prasowe, stołeczne oraz prasę prowincjonalną i regjonalną wołyńską, specjalnie na otwarcie targów przybyłą. Zainteresowanie, jakie wzbudza impreza targowa w całej prasie Polski, jest dowodem jej rozwoju i doniosłej roli w życiu gospodarczem.

Szczegółowe sprawozdanie z Targów zamieścimy w numerze następnym.

(Dokończenie ze str. 12-ej)

pływu nowych instruktorów, którzy odpowiadaliby przepisom rozporządzeina Prezydenta R. P. z dnia 21 października 1932 r.

Wskazanem jest przeto uregulować powyższy stan rzeczy przez umożliwienie instruktorom przystąpienia do egzaminu mistrzowskiego.

W sprawie działalności organizacyjno-handlowej rzemiosła

W tych dniach mgr. Ludwik Piekarski, kierownik centrali Biura Organ. Handl. Rzemiosła w Warszawie odbył w lokalu Izby Rzemieślniczej w Łodzi 3 konferencje odnośnie działalno- rzemiosła.

Pierwszą konferencję p. L. Piekarski odbył z dyrekcją Izby Rzemieślniczej w Łodzi. Po zapoznaniu się z dotychczasową działalnością organizacyjno-handlową Izby p. Piekarski przedstawił plan działania stosowany na terenie Warszawy. Uzgodniono szereg problemów z dziedziny organizacyjno - handlowej. Szeroko omawiana była sprawa rejestracji rzemieślników, spisu wyrobów rzemieślniczych, przetargów i dostaw dla różnych instytucyj, sprawa urządzenia wystawy i wzorowni wyrobów rzemieślniczych, podejmowania zbiorowej reklamy rzemieślniczej, nabywania surowców z pierwszych źródeł, organizowanie rzemieślników w spółki i spółdzielnie.

Następnie odbyła się konferencja z zarządami spółdzielni rzemieślniczych — stolarskiej i szewskiej oraz z dyrekcją Polskiego Towarzystwa Handlu Skórami Sp. z o. o. Sprawę nowozorganizowanej Spółdzielni Wytwórców Wyrobów Drzewnych referował prezes Z. Kaliński, spółdzielni szewskiej — prezes A. Lewandowski, działalność Polskiego Towarzystwa Handlu Skórami omówił dyr. Kramarz.

Trzecia skolei konferencja odbyła się w gronie około 70 wybitnych rzemieślników. Treściwy referat wygłosił p. mgr. Piekarski. Prelegent omówił szeroko cele i zadania oraz dotychczasową działalność B. O. H. R. Dopomaganie rzemieślnikom do zdobycia nowych rynków zbytu tak w kraju jak i zagranicą — oto zadanie B. O. H. R. W tym celu należy przeprowadzić pracę przygotowawczą, a więc sporządzić obszerny ilustrowany katalog wyrobów rzemieślniczych oraz zarejestrować wszystkich rzemieślników, następnie zorganizować rzemieślników w spółki i spółdzielnie. Samorząd rzemieślniczy przystąpił już do tej pracy — rejestruje rzemieślników, wydał projekt katalogu oraz zrzesza rzemieślników w spółdzielnie. B. O. H. R. urządziło w Warszawie wzorownię wyrobów rzemieślniczych, która jest wspaniałą rewją produkcji rzemieślniczej. Jednocześnie B. O. H. R. stara się rozszerzyć krajowy rynek zbytu, jak również wchodzi w kontakt z importerami rzemieślniczemi.

W dyskusji nad referatem zabierali głos p. radca Malanowski z Kalisza w sprawie statystyki produkcji rzemieślniczej i katalogu oraz p. Kramarz w sprawie spółdzielni.

W sprawie urządzenia wystawy rzemieślniczej w Łodzi

Zarząd Izby Rzemieślniczej w Łodzi powziął uchwałę, iż w maju roku przyszłego Izba Rzemieślnicza urządzi wystawę rzemieślniczą. W związku z powyższem prezes i dyrektor Izby wyjeżdżali do Lwowa w celu szczegółowego zaznajomienia się z organizacją targów i wystawy.

Zebranie cukierników warszawskich

Dnia 12 września 1935 r. o godzinie 20.30 odbyło się w Warszawie w lokalu Cechu Cukierników m. st. Warszawy pod przewodnictwem p. M. Ciecierzyńskiego zebranie informacyjne cukierników, w czasie którego Kierownik Biura Organizacyjno - Handlowego Rzemiosła Związku Izb Rzemieślniczych R. P. p. Ludwik Piekarski wygłosił referat omawiający szczegółowo sytuację gospodarczą rzemiosła cukierniczego. Między innemi prelegent poruszył sprawy organizacji zakupu surowców, konieczność doskonalenia produkcji pod względem technicznym, organizację pracy w warsztatach i organizację sprzedaży, oraz poinformował o istniejących możliwościach eksportu wyrobów cukierniczych.

Wywody prelegenta zebrani całkowicie podzielili, poczem w dyskusji, jaka się wywiązała w związku z referatem omówione zostały poszczególne jego fragmenty.

W rezultacie stwierdzono konieczność ujęcia produkcji cukierniczej nietylko stolicy, lecz całego kraju we właściwą formę organizacyjno-handlową.

Na zakończenie zebrani jednomyślnie powzięli uchwałę powołania do życia spółdzielni cukierniczej, wyrażając równocześnie gotowość przystąpienia do niej w charakterze członków-udziałowców.

W tym celu wybrany został Komitet Organizacyjny w składzie pp.: M. Ciecierzyńskiego, M. Bartnickiego, K. Holenderskiego i S. Dmochowskiego, któremu polecono przystąpić do przepracowania statutu przyszłej spółdzielni i zwołania walnego ezbrania członków założycieli. Podkreślić należy, iż dużo pracy sprawie organizacji handlowej cukierników poświęca p. M. Bartnicki z Warszawy.

Uruchomienie Biura Organizacyjno-Handlowego Rzemiosła przy Izbie Rzemieślniczej w Nowogródku

Z dniem 1 września r. b. rozpoczęło swoją działalność przy Izbie Rzemieślniczej w Nowogródku Biuro Organizacyjno-Handlowe. Kierownictwo tego biura objął p. Czesław Wawer — z Centrali B. O. H. R. Związku Izb Rzemieślniczych w Warszawie.

Nad realizacją swego programu Biuro zamierza pracować w drodze bezpośredniego kontaktu z rzemiosłem, zamiarem Biura jest rozszerzyć w pierwszym rzędzie rynki zbytu dla wyrobów stanowiących specjalność rzemiosła okręgu Izby przy pomocy korespondencji, rozmów bezpośrednich i zbiorowej akcji propagandowo-reklamowej. Zarząd Izby, który na swem posiedzeniu w dniu 6-go września r. b. uchwalił program działalności Biura nie wątpi, że przy usilnej współpracy zainteresowanego rzemiosła oraz przy zrozumieniu społeczeństwa dla tej akcji, możliwe są dodatnie rezultaty. Faktem jest bezspornym, że wybiedzone rzemiosło kresowe potrzebuje takiej pomocy, inaczej bowiem stała pauperyzacja rzemiosła wpłynie ujemnie na dalszy i tak skromny stan gospodarczy naszych kresów.

W miarę rozwoju swej działalności B. O. H. R. — Izby — podawać będzie do wiadomości publicznej rezultaty całej akcji.

Sukcesy rzemieślniczego ruchu spółdzielczego w okręgu kieleckim

Rozbudowa spółdzielczości rzemieślniczej dotąd jeszcze nie znajduje należytego zrozumienia w szerokich masach rzemieślniczych. Wpływają to prawdopodobnie sporadyczne fakty likwidacji niektórych spółdzielni, komentowane przez źle informowanych jako bankructwo samej niemal zasady spółdzielczej. Wina tymczasem leży przeważnie po stronie nieudolnego kierownictwa, czy niedbałości zarządów o dobro sprawy ogółu członków. Z tem większą przyjemnością podajemy do wiadomości fakt znacznego ożywienia się ruchu spółdzielczego i osiągniętych na tem polu sukcesów w okręgu kieleckim, stanowiących efektywny dorobek pracy organizacyjno-handlowej Izby Rzemieślniczej w Kielcach.

Dnia 8 marca r. b. z inicjatywy dyrektora Izby p. magistra Axentowicza powstała spółdzielnia krawiecka z kapitałem udziałowym 500 złotych, grupująca narazie 10 członków. Cztery miesiące wytrwałej pracy i zabiegów dały wyniki, których ilustracją jest 71.000 zł. obrotu, 2726 złotych funduszu rezerwowego i niewykorzystana dotąd subwencja w kwocie zł. 1000. Trzydziestu kilku pracowników spółdzielni wyłącznie prawie czeladników dyplomowanych znalazło dzięki temu zatrudneinie. Rozrastająca się działalność spółdzielni, kierowanej doświadczoną dłonią prezesa Zarządu p. Rzewuskiego, mistrza krawieckiego i korzystająca z opieki inicjatora spółdzielni, dyrektora Izby p. magistra Axentowicza, pozwala już myśleć o uruchomieniu oddziału w Skarżysku. Ilość zamówień przerasta możliwości wytwórcze spółdzielni, a posiadane na składzie surowce przekraczają wartość zł. 10.000.

Co może zdziałać inicjatywa społecznie wyrobionych i energicznych jednostek w oparciu o pomoc Funduszu Pracy widzimy i w innej, wybitnie spauperyzowanej gałęzi rzemiosła — szewstwie. Znalazło ono swego rzecznika w osobie p. Kallista, burmistrza w Wolbromiu i jednocześnie dyrektora Stowarzyszenia Rzemieślniczego, jemu też zawdzięcza, że możliwości, zdawałoby się nieosiągalne, dziś stają się faktem dokonanym. Dostawy dla wojska, uchwała Rady Miejskiej przyznająca spółdzielni szewskiej gwarancyj do wysokości zł. 30000 dla Funduszu Pracy — to niebywały sukces w krótkim prze ciągu czasu i przynajmniej częściowe zahamowanie bezrobocia. O szewckiej skali poczynań najlepiej świadczy fakt zabiegów o pożyczkę w wysokości 6000 zł. na pokrycie wydatków związanych z projektem zaangażowania specjalisty inżyniera-technologa, jako doradcy technicznego przy

unowocześnieniu warsztatów objętych wpływami BBWR. Przyjęty już plan pracy przewiduje na najbliższą przyszłość szereg innych, doniosłych dla rzemiosła szewskiego okręgu kieleckiego zmian.

Opisane przez nas wysiłki mogą być przykładem dla pozostałych okręgów.

Zgłoszenia i uiszczanie składek za pracowników, podlegających tylko ubezpieczeniu od wypadków przy pracy

Obowiązkowi ubezpieczenia tylko od wypadków i od chorób zawodowych podlegają między innymi:

1) krewni*) pracodawcy, jeżeli są zatrudnieni przez tegoż pracodawcę, a nie pozostają z nim w stosunku pracy najemnej;

2) praktykanci i wolontarjusze, będący uczniami lub absolwentami szkół zawodowych i akademickich, zatrudnieni wyłącznie w celu praktycznego przysposobienia się do swego zawodu według przepisów ustawowych lub danej uczelni.

3) osoby, dla których praca najemna nie stanowi głównego źródła utrzymania, zatrudnione celem wykonania prac dorywczych albo też zatrudnione okazyjnie lub przejściowo, jeżeli zatrudnienie to u tego samego pracodawcy nie trwa dłużej niż tydzień.

Na podstawie rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 19 lipca 1935 r. pracodawcy nie są obowiązani do indywidualnego (imiennego) zgłaszania do ubezpieczenia od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych wyżej podanych pracowników, jak również do wymeldowywania ich z ubezpieczenia.

Stosownie do nowych przepisów pracodawca winien do końca pierwszego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego przesłać właściwej ubezpieczalni społecznej ogólne zestawienie wynagrodzenia pracowników, ubezpieczonych tylko od wypadków za ubiegły kwartał kalendarzowy, wraz z obliczeniem należnej za ten okres składki. Formularze do obliczania wynagrodzeń i składki ustala Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Składki za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu pracowników, objętych nowemi przepisami płatne są najpóźniej do końca pierwszego miesiąca każdego kwartału kalendarzowego za ubiegły kwartał.

Jeżeli pracodawca nie złoży w terminie przepisanych zestawień i obliczeń, ubezpieczalnia społeczna wymierza należne składki z urzędu na podstawie posiadanych danych lub własnych dochodzeń.

Za niewpłacenie składki we właściwym terminie ubezpieczalnia liczy odsetki zwłoki na podstawie ogólnych przepisów ustawy scaleniowej.

Nowe przepisy obowiązują na całym obszarze Państwa Polskiego, z wyjątkiem górnośląskiej części województwa Śląskiego.

*) Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej zostali zwolnieni z dniem 1.IV.1935 r. od obowiązku ubezpieczenia całkowicie, a więc i od ubezpieczenia od wypadków i chorób zawodowych następujący krewni: zstępni, rodzeństwo i wstępni pracodawcy o ile pozostają z nim we wspólnem gospodarstwie domowem.

Prenumerata: kwartalnie zł. 2.40, półrocznie zł. 4.80, rocznie 9.60.

Ceny ogłoszeń: 1/1 strony — zł. 300, 1/2 — zł. 160, 1/4 — zł. 85, 1/8 — zł. 45, 1/16 — zł. 22.50. W tekście 25% drożej.

Wydawca: Związek Izb Rzemieślniczych R. P. **Redaktor: WŁADYSŁAW GINDRICH**

Zakłady Graf. „Polska Zjednoczona" Warszawa, Nowolipie 2. Tel. 11-40-45.